

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
Олександр ГОЛОВКО

Робоча програма навчальної дисципліни

Глобалізація та міжнародна інтеграція

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 029 “Міжнародні відносини”
(шифр і назва)

спеціальність 291 “Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії”
(шифр і назва)

освітня програма ”Міжнародна інформаційна безпека”
(шифр і назва)

спеціалізація _____
(шифр і назва)

вид дисципліни За вибором
(обов'язкова / за вибором)

факультет Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2022/ 2023 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

“” 30 08 2022 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Кліпкова Г. О., кандидат політичних наук,
доцент кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Протокол від “ 26 ” 08 2022 року № 1

Завідувач кафедри

Людмила НОВІКОВА

(підпис)

(прізвище та ім'я)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародно-інформаційна безпека»

Гарант освітньо-професійної програми

Людмила НОВІКОВА

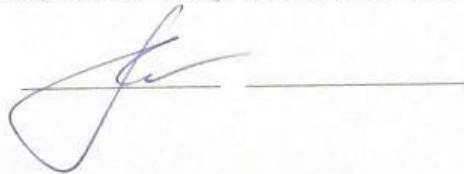
(підпис)

(прізвище та ім'я)

нагородо
Програму погоджено з методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “ 29 ” 08 2022 року № 1

нагородо
Голова методичної комісії Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Глобалізація та міжнародна інтеграція» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки **магістра** спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» .

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

- ознайомленні з основними глобальними трендами;
- формуванні у здобувачів розуміння основних регіональних і глобальних інтеграційних тенденцій.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

- формування наступних загальних компетентностей:

ЗК3. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК6. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

- формування наступних фахових компетентностей:

ФК1. Здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики.

ФК2. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо здійснення міжнародної та зовнішньополітичної діяльності.

ФК3. Здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення.

ФК4. Здатність аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні та суспільні відносини, політичні та суспільні системи.

ФК9. Здатність виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів, та місця в них України.

ФК11. Здатність аналізувати природу та джерела зовнішньої політики, еволюцію підходів до її формування та здійснення, принципи організації системи зовнішньої політики та функціонування інститутів зовнішньої політики.

ФК12. Здатність аналізувати природу, динаміку, принципи європейської та євроатлантичної інтеграції.

ФК14. Здатність оцінювати зміст та основні напрями діяльності міжнародних організацій в сфері безпеки та сучасних стратегій забезпечення міжнародної інформаційної безпеки.

1.3. Кількість кредитів - 4

1.4. Загальна кількість годин - 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
6-й	-й
Семестр	
3-й	-й
Лекції	
18 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
9 год.	год.
Лабораторні заняття	
- год.	год.
Самостійна робота	
93 год. (у т.ч. інд. завдання)	год.
Індивідуальні завдання (курсова робота)	
- год.	

1.6. Заплановані результати навчання

Здобувачі повинні *знати*:

РН1. Знати та розуміти природу, джерела та напрями еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.

вміти:

РН5. Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини.

РН8. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав.

РН9. Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку.

РН10. Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Міжнародна інтеграція та глобалізація у світовій

політиці: поняття, сутність та особливості.

1. Поняття міжнародної інтеграції.
2. Міжнародна інтеграція та її значення для суспільного прогресу.
3. Міжнародна інтеграція та регіоналізація.

Тема 2. Глобалізація як суспільне явище: поняття та сутність.

1. Поняття глобалізації. Причини, тенденції та напрямки глобалізації.
2. Держави та недержавні актори міжнародної системи в епоху глобалізації.
3. Уроки сучасної історії стосовно глобалізації.

Тема 3. Політична та економічна глобалізація.

1. Неолібералізм та глобалізація.
2. Політичний вимір глобалізації: від міжнародних організацій до світового уряду.
3. Проблеми глобального управління.
4. Світова економіка: фінансова та торгівельна інтеграція.

Тема 4. Глобалізація та антиглобалістський рух.

1. Антиглобалізм: історія виникнення.
2. Аргументи та ключові позиції антиглобалістів.
3. Течії антиглобалізму: правий та лівий підходи.

Тема 5. Міжнародне громадянське суспільство.

1. Феномен глобального громадянського суспільства.
2. Глобальні проблеми бідності та нерівності: перспективи світової інтеграції як інструменту суспільного прогресу.
3. Проблема захисту навколишнього середовища. Кліматична криза.
4. Пандемія Ковід як виклик для глобального громадянського суспільства.

Тема 6. Міжнародна економічна та військово-політична інтеграція.

1. Міжнародна торгівля та її регулювання.
2. Фінансовий вимір міжнародної інтеграції. Монетарна політика в сучасному світі.
3. Економічна інтеграція: форми та виміри.
4. Військово-політичні блоки.

Тема 7. Розвиток інтеграційних процесів у Європі.

1. Передумови формування інтеграційного процесу у післявоєнній Європі.
2. ЄС як приклад інтеграції в умовах глобалізації.
3. Регіональна та субрегіональна політика ЄС.
4. Кризові тенденції та виклики європейській спільноті.

Тема 8. Інтеграційні процеси на пострадянському просторі.

1. Створення СНД. Структура та функції СНД. Створення ЗВТ.
2. Союзна держава РФ та Білоруссії. ЄЕП.
3. ГУАМ: історія, кризові моменти.
4. «Політика сусідства» та «Східне партнерство».

Тема 9. Розвиток інтеграційних процесів у Південній та Північній Америці.

1. МЕРКОСУР, КАРИКОМ та НАФТА.
2. Проблеми та перспективи інтеграції Південної та Північної Америки.

Тема 10. Розвиток інтеграційних процесів в Азії та Африці.

1. Інтеграція країн ПСА. Створення АСЕАН.
2. Китайський проект «Шовковий шлях».
3. Торгівельна війна між Китаєм та США.
4. ШОС. Проект «Великої Євразії».
5. Африканські інтеграційні процеси: успіхи та провали.

Тема 11. Україна в системі міжнародних об'єднань.

1. Пострадянський досвід: СНД, ЗВТ, ГУАМ.
2. Європейська інтеграція України.
3. Військово-політичні інтеграційні перспективи України.

Тема 12. Криза міжнародної інтеграції у сучасному світі. Хвиля деглобалізації.

1. Ідеї «кінця історії», «зіткнення цивілізацій» та «реваншу історії» як три різних сценарія для інтеграційних процесів у світі.
2. Зростання кількості та інтенсивності конфліктів у сучасному світі.
3. Криза європейської інтеграції. Брекзит.
4. Політика Трампа. Деглобалізаційні тенденції у міжнародних

відносинах.

5. Майбутнє світової інтеграції та глобалізації.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Міжнародна інтеграція та глобалізація у світовій політиці: поняття, сутність та особливості.	14	2	-			7						
Тема 2. Глобалізація як суспільне явище: поняття та сутність.	14	2	2			7						
Тема 3. Політична та економічна глобалізація.	14	2	-			7						
Тема 4. Глобалізація та антиглобалістський рух.	10	2	2			7						
Тема 5. Міжнародне громадянське суспільство.	10	2	-			8						
Тема 6. Міжнародна економічна та військово-політична інтеграція.	12	1	2			8						
Тема 7. Розвиток інтеграційних процесів у Європі.	12	1	-			8						
Тема 8. Інтеграційні процеси на пострадянському просторі.	8	1	-			8						
Тема 9. Розвиток інтеграційних процесів у Південній та Північній Америці.	8	1	1			8						
Тема 10. Розвиток інтеграційних процесів в Азії та Африці.	8	1	1			8						

Тема 11. Україна в системі міжнародних об'єднань.	8	1	1			8						
Тема 12. Криза міжнародної інтеграції у сучасному світі. Хвиля деглобалізації.	12	2	-			9						
Курсова робота					-							
Усього годин	120	18	9			93						

4. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Міжнародна інтеграція та глобалізація у світовій Політиці.	4
2	Глобалізація як суспільне явище: історія, сучасність та контури майбутнього.	4
3	Політична та економічна глобалізація.	4
4	Глобалізація та антиглобалістський рух.	2
5	Міжнародне громадянське суспільство.	2
6	Міжнародна економічна та військово-політична інтеграція.	4
7	Розвиток інтеграційних процесів у Європі.	4
8	Інтеграційні процеси на пострадянському просторі.	2
9	Розвиток інтеграційних процесів у Південній та Північній Америці.	2
10	Розвиток інтеграційних процесів в Азії та Африці.	2
11	Україна в системі міжнародних об'єднань.	2
12	Криза міжнародної інтеграції у сучасному світі. Хвиля деглобалізації.	4
	Разом	36

5.Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Міжнародна інтеграція та глобалізація у світовій політиці: поняття, сутність та особливості. <i>Завдання:</i> ознайомиться з лекційним матеріалом та підготувати доповіді.	6
2	Глобалізація як суспільне явище: поняття та сутність. <i>Завдання:</i> ознайомиться лекційним матеріалом та виконати завдання у формі тестів.	6
3	Політична та економічна глобалізація. <i>Завдання:</i> ознайомитися зі статтею Venelin I. Ganev «POSTCOMMUNISM AS A HISTORICAL EPISODE OF STATE-BUILDING: A REVERSED TILLYAN PERSPECTIVE»; підготуватись до обговорення.	6
4	Глобалізація та антиглобалістський рух. <i>Завдання:</i> ознайомиться з лекційним матеріалом; участь у рольовій грі-дебатах на тему Глобалісти-Антиглобалісти.	6
5	Міжнародне громадянське суспільство. <i>Завдання:</i> ознайомиться з лекційним матеріалом, інтернет-ресурсами та підготувати доповіді.	6
6	Міжнародна економічна та військово-політична інтеграція. <i>Завдання:</i> ознайомиться з лекційним матеріалом, інтернет-ресурсами та підготувати есе.	4

7	Розвиток інтеграційних процесів у Європі. <i>Завдання:</i> Підготувати історико-аналітичну презентацію за темою, розподіливши матеріал.	4
8	Інтеграційні процеси на пострадянському просторі. <i>Завдання:</i> зробити порівняльний аналіз ЗВТ, ОДКБ, СНД, ГУАМ у вигляді аналітичної таблиці;	4
9	Розвиток інтеграційних процесів у Південній та Північній Америці. <i>Завдання:</i> розглянути кейси створення північноамериканських міжнародних об'єднань та підготувати доповіді.	4
10	Розвиток інтеграційних процесів в Азії та Африці. <i>Завдання:</i> ознайомиться з історією створення основних міжнародних об'єднань Азії та Африки та підготувати доповіді.	4
11	Україна в системі міжнародних об'єднань. <i>Завдання:</i> ознайомиться з лекційним матеріалом, проаналізувати історію партнерства України та ЄС та підготувати доповіді.	4
12	Криза міжнародної інтеграції у сучасному світі. Хвиля деглобалізації. <i>Завдання:</i> ознайомиться з лекційним матеріалом; участь у рольовій грі-дебатах на тему Майбутнє глобалізації.	4
13	Курсова робота <i>Завдання:</i> підготувати курсову роботу відповідно до вибраною теми	30
	Разом	78

6. Індивідуальні завдання

Написання курсової роботи навчальним планом не передбачене.

6. Методи контролю

При вивченні дисципліни застосовується поточний та підсумковий семестровий форми контролю. Також, передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу.

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на практичних заняттях, у формі виступів студентів з доповідями при обговоренні навчальних питань на семінарських заняттях (до 45 балів).

Контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу у формі виконання курсової роботи, здійснюється шляхом її приймання(до 15 балів).

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень студента. Він проводиться у письмовій формі у вигляді семестрового екзамену (за чотирирівневою шкалою оцінювання). Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг

навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни.

Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю(60 балів) та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю(40 балів). Максимальна сума балів за семестр складає 100 балів.

7. Схема нарахування балів

												Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання		Екзам ен	Сум а
Семінарські заняття												КР	Разом		
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12				
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	15	60	40	100

Т1-Т12 – теми розділів;

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення екзамену. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин

Вміст екзаменаційного білета й оцінювання відповідей на екзамені:

Теоретичне питання – 10 балів

Творче питання – 15 балів

Тести – 15 балів (6 тестових завдань x 2,5 бали)

За бажанням студент має можливість обрати тестову форму екзаменаційного білета (білет містить 20 тестових завдань, студент одержує 2 бали за кожну вірну відповідь)

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на екзамені студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі настання / подовження дії обставин непереборної сили (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної та заочної форм навчання надається можливість скласти екзамен в тестовій формі (білет містить 20 тестових завдань, здобувач одержує 2 бали за кожну вірну відповідь) дистанційно на платформі Moodle

Критеріями оцінювання знань за поточний контроль є успішність освоєння знань та набутих навичок на лекціях та семінарських заняттях, що включає систематичність їх відвідування, здатність здобувача засвоювати категорійний апарат, навички узагальненого мислення, логічність та повноту викладання навчального матеріалу, навички творчо підходити до вирішення поставлених завдань, активність роботи на семінарських заняттях, рівень знань за результатами опитування на семінарських заняттях, самостійне опрацювання тем у цілому чи окремих питань.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни проводиться за екзаменаційними білетами. Кожен з білетів містить 2 теоретичні питання. Максимальна кількість балів, яка може бути нарахована за одне теоретичне питання, дорівнює 20 балам.

Схема нарахування балів за одне теоретичне питання екзаменаційного білету:

- 16-20 балів - здобувач цілком і всебічно розкрив сутність питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити;

- 11-15 балів - здобувач розкрив сутність питання, вільно оперує поняттями і термінологією, але спостерігаються деякі упущення при відповідях на питання та неточні обґрунтування;

- 6-10 балів - здобувач розкрив питання у загальних рисах, розуміє їхню сутність, намагається робити висновки, але слабо орієнтується в джерелах, припускається помилок, матеріал викладає нелогічно;

- 0-5 балів – здобувач не розкрив питання навіть у загальних рисах, не розуміє його сутності, не орієнтується в джерелах, припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно.

Набрана кількість рейтингових балів є основою для оцінки за національною шкалою. Шкала оцінювання наведена нижче.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

8. Рекомендована література

1. Гелд Д. Глобалізація – антиглобалізація / Д. Гелд, Е. Мак-Грю / Пер. з англ. І. Андрущенко. – К.: К. І. С., 2004. – 189 с.
2. Глобальна економіка ХХІ століття: Монографія / За заг. ред. Д. Г. Лук'яненка, А.М. Поручника; ДВНЗ «Київський нац. екон. ун-т ім. В.Гетьмана». – К.:КНЕУ, 2008.– 421 с.
3. Inglehart, Ronald and Norris, Pippa. (2016) Trump, Brexit, and the Rise of populism: Economic Have-Nots and Cultural Backlash. Harvard Kennedy School of Government Series.
4. Held, David (1995) Democracy and the Global Order: From the Modern State to Cosmopolitan Governance. Cambridge: Polity Press (pgs. 1-25).
5. Joseph Stiglitz. 2019. Globalization and Its Discontents Revisited: Anti-Globalization in the Age of Trump. Introduction (xv-xlv) and 3-5.
6. David Harvey. 2005. A Brief History of Neoliberalism. New York: Oxford University Press. 1-19.
7. Joseph Stiglitz. 2007. Making Globalization Work. 3-24, “Another World is Possible.”
8. Immanuel Wallerstein. 2004. “The Modern World-System as a Capitalist World Economy” (excerpt)
9. Andre Gunder Frank. 1969. “The Development of Underdevelopment.” 105-114 in Roberts and Hite (eds.).

Допоміжна література

1. <http://www.kmu.gov.ua/> – Кабінет міністрів України. Інформація про уряд України, органи влади, новини.
2. www.mfa.gov.ua – Міністерство закордонних справ України.
3. www.ucipr.kiev.ua – Український незалежний центр політичних досліджень.
4. www.kmv.gov.ua/divisions.asp – Київська міська державна адміністрація.

Інформаційно-аналітичне управління.

5. www.un.kiev.ua – ООН в Україні.
6. www.osce.org – Організація з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ).
7. www.soe.kiev.ua – Рада Європи на Україні. Документи Ради Європи.
8. www.bc.kiev.ua – Британська Рада на Україні.
9. www.ria.com.ua – Портал українських газет.
10. www.press.org.ua – Портал українських газет.
11. uamedia.visti.net – Сервер української преси UaMedia.Visti.Net.
12. www.zerkalo-nedeli.com – «Дзеркало Тижня».
13. www.for-ua.com – Інтернет-газета «ForUm».
14. <http://www.dstu.gov.ua> – Держстандарт України.
15. <http://www.issi.kiev.ua/> – Український науково-дослідний інститут стандартизації, сертифікації та інформатики.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

16. <http://www.stc.gov.ua/> – Держкомітет зв'язку та інформатизації України. Новини галузі, програми, проекти, законодавчі документи.
17. <http://www.ucrf.gov.ua> – Український державний центр радіочастот «Укрчастотнагляд».
18. <http://www.zik.com.ua> - Західна інформаційна корпорація.
19. <http://www.kmu.gov.ua> - Кабінет Міністрів України.
20. www.rada.gov.ua - Верховна Рада України.
21. <http://www.president.gov.ua> - Секретаріат (Адміністрація) Президента України.
22. <http://www.mfa.gov.ua> - Міністерство закордонних справ.
23. <http://www.razumkov.org.ua> - Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова.

24. <http://www.cvu.org.ua> - Комітет виборців України (КВУ).
25. <http://www.parlament.org.ua> - Лабораторія законодавчих ініціатив.
26. <http://www.ucipr.kiev.ua> - Український незалежний центр політичних досліджень (УНЦПД).
27. <http://www.politik.org.ua> - Український центр політичного менеджменту.
28. <http://www.icps.com.ua/> - Міжнародний центр перспективних досліджень (МЦПД).
29. <http://eu.prostir.ua> Центр політико-правових реформ.
30. <http://dif.org.ua/ua>-Фонд«Демократичні ініціативи».
31. <http://www.kipu.org.ua>-Київський інститут проблем управління імені Горшеніна.

11. Перелік питань доекзамену з дисципліни

«Глобалізація та міжнародна інтеграція»

1. Поняття міжнародної інтеграції.
2. Міжнародна інтеграція як провідний фактор на шляху до суспільного прогресу.
3. Міжнародні організації як основна форма міжнародної інтеграції.
4. Міжнародна інтеграція та регіоналізація.
5. Поняття глобалізації. Причини, тенденції та напрямки глобалізації.
6. Державні та недержавні актори міжнародної системи в епоху глобалізації.
7. Неолібералізм та глобалізація.
8. Політичний вимір глобалізації: від міжнародних організацій до світового уряду.
9. Ідеї світового уряду в історії політико-філософської думки.
10. Проблеми глобального управління.
11. Світова економіка: фінансова та торгівельна інтеграція.
12. Антиглобалізм: історія виникнення.
13. Аргументи та ключові позиції антиглобалістів.
14. Течії антиглобалізму: правий та лівий підходи.
15. Феномен глобального громадянського суспільства.
16. Глобальні проблеми бідності та нерівності: перспективи світової інтеграції як інструменту суспільного прогресу.
17. Проблема захисту навколишнього середовища.
18. Кліматична криза.
19. Пандемія Ковід як виклик для глобального громадянського суспільства.
20. Міжнародна торгівля та її регулювання.
21. Фінансовий вимір міжнародної інтеграції.
22. Монетарна політика в сучасному світі.
23. Економічна інтеграція: форми та виміри.
24. Військово-політичні блоки.
25. Україна та військово-політичні блоки. Особливості взаємовідносин та перспектива членства.
26. Передумови формування інтеграційного процесу у післявоєнній Європі.
27. ЄС як приклад інтеграції в умовах глобалізації.
28. Регіональна та субрегіональна політика ЄС.
29. Напрями діяльності ЄС.
30. Кризові тенденції та виклики європейській спільноті.
31. Розширення ЄС у ХХІ ст.
32. Розширення ЄС та дискусія про прийом пострадянських країн.
33. Сценарії розвитку ЄС.
34. Брекзїт як виклик європейській інтеграції.
35. Брекзїт як початок кінця ЄС або як новий етап його розвитку?

36. Політичні кризи ЄС та зростання популярності право-популістських партій.
37. Міграційна криза в ЄС.
38. Створення СНД. Структура та функції СНД. Створення ЗВТ.
39. Союзна держава РФ та Білорусії. ЄСП.
40. ГУАМ: історія, кризові моменти.
41. «Політика сусідства» та «Східне партнерство»: Україна та інші пострадянські країни.
42. МЕРКОСУР, КАРИКОМ та НАФТА.
43. Проблеми та перспективи інтеграції Південної та Північної Америки.
44. Інтеграція країн ЮВА. Створення АСЕАН.
45. Китайський проект «Шовковий шлях».
46. Торгівельна війна між Китаєм та США.
47. ШОС. Проект «Великої Євразії».
48. Африканські інтеграційні процеси: успіхи та провали.
49. Пострадянський досвід інтеграції: СНД, ЗСТ, ГУАМ.
50. Європейська інтеграція України.
51. Військово-політичні інтеграційні перспективи України.
52. Ідеї «кінця історії», «зіткнення цивілізацій» та «реваншу історії» як три різних сценарії для інтеграційних процесів у світі.
53. Зростання кількості та інтенсивності конфліктів у сучасному світі.
54. Криза європейської інтеграції. Брекзїт.
55. Криза європейської інтеграції: проблеми Східного партнерства та міграційна криза.
56. Політика Трампа. Деглобалізаційні тенденції у міжнародних відносинах.
57. Майбутнє світової інтеграції та глобалізації.
58. Конструктивістська та постмодерністська критика теорій інтеграції.
59. Передчасність негативного діагнозу для інтеграційних процесів у світі.
60. Деглобалізація або початок нового етапу глобалізації?